

RANK/Å 1977

88335

LJUNGPIPARENS FÖREKOMST I SURAHAMMARS KOMMUN.

Ljungpiparen är en fågelart som i hög grad förknippas med fjällvärlden, hur många skildringar finns inte om ödsliga fjällvidder och vemodigt visslande ljunpipare.

Men ljungpiparen finns också i andra delar av landet dock i mycket färre antal.

Jag minns såväl då jag en vårdag 1961 påvisades den första ljunpipare jag sett. Lokalen var Rövallsmossen, och det var Arne Persson som var ciceron för ett gäng färska fågelskådare. Han berättade om denna ovanliga fågel som vi hade äran ha häckande ute på Rövallsmossen. I många år trodde jag detta var den enda häckningslokalen för arten i vår kommun.

De två senaste åren har ljungpiparen hamnat i blickfånget igen bl.a. för de mossinventeringar som nu pågår med sikte på torvtäktverksamhet för landets energibehov framöver. Vidare har ljungpiparen också varit riksinventeringsart i SOF.

Under somrarna 1976 och 1977 har därför alla lämpliga ljunpipariotoper i Surahammars kommun besökts.

Resultatet blev att 12 par häckande ljunpipare hittades.

Antalet par är för mig och säkert alla andra fågelintresserade en positiv överraskning. Av tabellen framgår de inventerade mossarna samt ljunpiparförekomsten.

Inventeringen har tillgått så att ett första besök gjorts i början av maj. På lokaler där ljunpipare fanns vid detta besök gjordes ett nytt besök i juni. Om fåglarna då fanns kvar på lokalen bedömdes häckning förekomma. Att leta bo eller ungar är alldeles för tidskrävande och samtidigt störande för fåglarna. På de flesta lokaler går det överhuvudtaget inte att ta sig ut. Det var också lätt att konstatera ljunpipareförekomst på mossarna, eftersom fåglarna varnade så fort man kom ut i mosskanten. Inga uppgifter finns om ljunpiparens tidigare förekomst i vår trakt. I landets södra delar var fågeln vanligare förut än den är i nutid. Om man utgår från att ljunpiparen alltid häckat på mossar i vår trakt torde den ha varit mycket vanligare hos oss tidigare, än vad den är idag.

Att människor förr i tiden visste vem ljunpiparen var tyder de många lokala namnen på, som fågeln fått. Den kallades bl.a

åkertupp - åkerhöna - bidyll - lappi - alvarsgrim m.m. Jag känner inte till något gammalt lokalt namn från vår kommun på fågeln. Anledningen till att uppgifter saknas om Ljungpiparen från förr i tiden bottnar i samma anledning, som vår dåliga kännedom om arten tills nu. Ingen fågelkunnig människa vandrar ute på de vattensjuka mossarna under försommaren. Förr i tiden innan utdikningarna av mossarna satt in var det också helt omöjligt att ta sig ut till Ljungpiparmarkerna. Men liksom nu kom fåglarna ner på åkrarna och trädorna för att plocka jordloppor och andra skalbaggar, och där lärde människorna känna dem.

I början av 1920-talet kom en engelsman på att Ljungpiparen i hans hemland hade en helt annorlunda dräkt än den han sett uppe i den nordiska fjällvärlden. Och därmed påvisade man att det fanns två raser av Ljungpipare.

Avlängenmossen	1 par	Övriga inventerade mossar.
Tordyvelmossen	1 par	Stora Flyten (2 par utanför kommun), Stenbjörnsmyren, Bränn-Trundhems-, Hökebo-, Örr-, Västgöt-, Mur-, Stenbro-, Rö-, Fräks-, Torens-, Stings-, Toft-, Hovgårds-, Finn-, Gläp-, Djupen-, Örr-, Gjusvatvs-, Kroksmossen (2 par utanför kommun) samt Gräsgården.
Gölmossen	1 par	
Långbromossen	1 par	
Rövallsmossen	1 par	
Källdalsmossen	2 par	
Turki ångar	2 par	

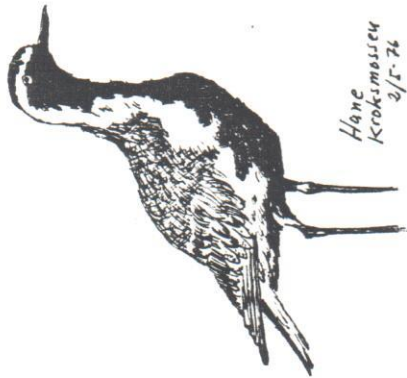
1923 skrev Einar Lönnberg i tidskriften Fauna och Flora att de båda raserna även förekomma i Sverige, och där han rätt och slätt kallade den ena sydlig Ljungpipare och den andra nordlig Ljungpipare.

Jag har under sommaren 1976 tecknat av 4 Ljungpipare från våra mossar och 2 st. från Möckelmossen på Öland. Som synes lappar dräkterna över varandra, och att skilja raserna åt går bara i gynnsamma fall.

Det är också enligt min mening helt ovidkommande vilken ras av Ljungpipare som häckar på våra mossar.

Hur gestaltar sig framtiden för Ljungpiparna i vår kommun då ?

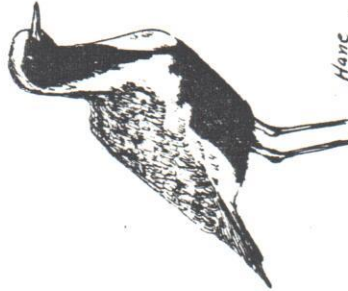
Tråkigt nog måste jag vara pessimist, på de flesta av de mossar

Hane
Kroksmossen
2/5-76

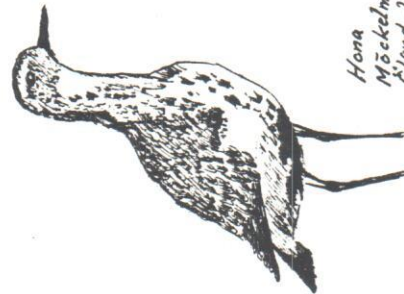
Hona
Kroksmossen
2/5-76

Hane
Gottricksmossen
9/5-76

Obest. kön
Långbromossen
8/6-76

Hona
Möckelmossen
Öland 27/5-76

Hona
Möckelmossen
Öland 27/5-76

där ljungpipare nu förekommer har utdikning om än i liten skala företagits. Mossarna blir allt torrare och tallarna vandrar in. Och ljungpiparen som kräver stora öppna mossytor kommer inte att trivas längre.

Ännu ett fågelvårdsproblem är i vardande.

Genom den inventering som nu företagits i stora delar av mellersta och södra delarna av landet finns det också möjligheter att bedöma var de betydelsefulla häckningsområdena för ljungpiparen är belägna. Och därigenom skulle myndigheterna kunna förhindra utdikning, torvtäkt och uppodling m.m av ljungpiparmossarna.

Sören Larsson

LÅNGÖRAD FLADDERMUS VID ULVRAMEN.

Den 23 juli 1977 gick Roger Norman och jag en vända i skogen norr om Ulvramen.

Vi kom in i en äldre granskog, med en mjuk matta av mossa och lavar. Plötsligt såg vi något som kom utfarande från ett gammalt hackspettshål, beläget bara 1,5 m. över marken i en gran.

Den såg väldigt mystisk ut, det var en stor "sak" som flög i en underligt fladdrande flykt.

Efter att ha diskuterat vad det varit som fladdrade iväg mellan granstammarna närmade vi oss hackspettshålet, och försökte titta in. Först hörde vi en massa höga pip, sedan kom det ett par ca. 20 mm långa öron uppstickande i hålet.

Det visade sig att en liten koloni på minst tre vuxna och fyra unga långörade fladdermöss hade tagit hackspettshålet i besittning.

Den vuxna fladdermusen gjorde ett imponerande intryck med sina nära 3 dm mellan vingpetsarna,

Enligt litteraturen skall den långörade fladdermusen vara den vanligaste av alla fladdermöss i Europa, och mellansverige lär vara dess utbrednings nordgräns.

Robert Carlsen

Vä
ka
ge
la
re
an
go
pl
te
me
vur
od
Mo
der
De
lin
Mer
ock
kar
och
Mer
bee
ke
dus
gån
Det
had
bro
att
dik
Sve
sum
top
Av
Den
der
myr